De Syrisch-katholieke Kerk kampt met een ongekende institutionele crisis. Op 4 september startte de oudste bisschop van de synode een procedure die zou kunnen leiden tot de afzetting van patriarch Ignatius Youssif III Younan.

Zoals eerder gemeld in onzenieuwsbrief (nr. 76 van 08.09.2026), verleent het de recente publicatie van het motu proprio *Mutua concordia*, op 29 augustus ll. uitgevaardigd door Leo XXIV, synodes de bevoegdheid om onder bepaalde voorwaarden hun patriarch af te zetten.

Patriarch Ignatius Youssif III Younan zou dus het eerste hoofd van een oosterse katholieke kerk kunnen worden dat met deze nieuwe afzettingsprocedure wordt geconfronteerd. De crisis legt een ernstige verlamming bloot in het synodale bestuur van deze Kerk, die al zwaar te lijden heeft gehad onder ballingschap en vervolgingen. De 81-jarige patriarch staat sinds 2009 aan het hoofd van deze oosterse katholieke Kerk, waarvan de patriarchale zetel verbonden is met Antiochië. Zijn volledige titel luidt: patriarch van Antiochië en het gehele Oosten voor de Syriërs. De ongeveer 160.000 gelovigen van deze Kerk zijn voornamelijk gevestigd in Syrië, Libanon en Irak, terwijl een aanzienlijk deel inmiddels in de diaspora leeft, met name in de Verenigde Staten, Europa en Australië. Zo zijn er in België verscheidene Syrisch-katholieke parochies actief.

Wat wordt de patriarch precies verweten?

De belangrijkste reden die wordt aangevoerd, is de herhaalde weigering van patriarch Younan om de gewone synodevergaderingen bijeen te roepen, ondanks de verzoeken van verschillende bisschoppen in de afgelopen drie jaar. In een patriarchale Kerk speelt de synode nochtans een essentiële rol en is zij betrokken bij belangrijke beslissingen: bisschoppelijke benoemingen, pastorale organisatie, gemeenschappelijke kerkelijke tucht, en de koers van het kerkelijk leven. Wanneer dit orgaan niet meer bijeenkomt, dreigt de hele werking van de Kerk te stagneren. De patriarch heeft inmiddels zelf een synode bijeengeroepen voor november, een initiatief dat als een verzoenend gebaar kan worden opgevat. Maar voor verschillende bisschoppen komt dit echter te laat, na jaren van opgestapelde spanningen.

Wat gaat er gebeuren?

Als de procedure zijn gang gaat, zal de patriarch moeten reageren op de tegen hem ingebrachte bezwaren; er is een tweederdemeerderheid van de stemgerechtigde leden vereist om de „klacht" door te sturen naar de paus, aan wie het is om een definitieve uitspraak te doen.

Want hoewel de oosterse katholieke kerken hun eigen liturgie, discipline, geschiedenis en bestuur hebben, blijven ze in volledige gemeenschap met de bisschop van Rome. Door een uitzonderlijke afzettingsprocedure in te voeren, schaft Leo XIV de autonomie van de synode echter niet af, hij voorziet haar juist van de middelen om een ernstige crisis het hoofd te bieden, terwijl hij voor de paus de rol van uiteindelijke hoeder van de kerkelijke eenheid behoudt.

De komende weken zullen uitwijzen of de Syrisch-katholieke Kerk de eerste zal zijn die een procedure tot patriarchale afzetting ondergaat, zoals voorzien in de hervorming van Leo XIV.